

Szerkesztői jegyzet

Az Európai Parlament külügyi ad hoc bizottságának jelentésében félrevezető kitételek is találhatóak. A brüsszeli urakban az a téves meggyőződés alakulhat ki, mintha a miloševići korszak nem a jugoszláv „szocializmus” méhéből bújt volna ki, ui. a szövegben az olvasható, hogy a „Tito által kialakított kiegyensúlyozottság” idején legfőljebb felsőoktatási szinten bizonyult nehezen kivitelezhetőnek „a kisebbségi nyelveken történő minőségi oktatás megszervezése”. Hogy az általános és a középiskolai anyanyelvű oktatás a törvényes rendelkezésektől függetlenül hogyan valósult meg, arról már akkoriban néhány, az utóbbi években pedig számos tanulmány alkotott általában elcsüggesztő képet. (Az elrettentő következmények, persze, önmagukban mondják a legtöbbet.) Az anyanyelvű felsőoktatás viszont ki sem alakult. A „szabadkai gyakorlat” és egyéb asszimilációt serkentő állam- és rezsimvédelmi módszerek miatt a Pedagógiai Akadémia sem állhatott a feladatának magaslatán.

Nem csoda tehát, ha a következtetésekben az az érthetetlen és fölösleges állítás is szerepel, mely szerint feladat a „többnyelvűség megőrzése”. A jelentés figyelmen kívül hagyja, miszerint a magyarok a „felszabadulás” óta mindinkább többnyelvűek, s létérdeüknek tartják, hogy ezt a tulajdonságukat (nem önpusztítóan, mint eddig, hanem önérvényesítő módon, tehát sokkal magasabb szinten) a jövőben is megőrizték. A dokumentum azt sem mondja ki világosan, hogy a szerbek nemcsak hogy nem „többnyelvűek”, hanem nagy többségükben egyelőre nem is akarnak azok lenni. S a következő megállapítás is félreértésre ad okot: „Vajdaságnak egy modellértékű régióknak kell maradnia, mivel multikulturalizmusa jól párosul az ott élő különböző nemzetiségek meglehetősen harmonikus együttélésével.” Azért helytelen ez az állítás, mert a multikulturalizmus legfőljebb cél lehet ott, ahol a beteges felsőbbrendűségben szenvedők teljhatalomra tettek szert, miközben az öngyilkosok és az alkoholisták száma a világrekordot ostromolja; ahol az őslakosok elvándorlása, ill. létbizonytalansága változatlan; s ahol az emberek (iskolázottak és iskolázatlanok) nagy többsége bátortalanul és rosszul használja az anyanyelvét.

A multikulturalizmus alapfeltétele (a jelentésben csupán óvatosan érintett általánosságok mellett) elsősorban a magyarok nemzeti és társadalmi önismertetének megteremtése, kisebbségi érzésüktől való megszabadítása: az oktatás és nevelés akadálytalansága által valósulhat meg – kizárólag az önálló anyanyelvű oktatásrendszer keretében. Erről viszont egy szó sem esik a jelentésben. Pedig aligha hihető, hogy a bizottság tagjai által megkérdezettek között nem voltak néhányan, akik alapvetően fontosnak tartották volna az ifjúságnevelésnek ezt a nélkülözhetetlen, európai föltételét. Magától értődik, *aki magyar iskola által a magyarságában (azaz: normálisan) fejlődik emberré, annak magatartásában a féltékenységéből is kevesebb lesz majd, úgyhogy a meghunyászkodása által nem kínálja föl eleve a fejét vagy más érzékeny testrészét a bűnbakkereső gyűlölködők indulatkiélésének.*

Az sem meglepő, hogy a bizottság elutasítja a magyarveréseket irányító „szervezett terv” föltételezését. Pedig a jegyzőkönyv önellentmondásba keveredve a büntettek jelentős csökkenését a választások befejezésével, a hatósági jó szándékkal és a nemzetközi nyomással magyarázza. Vajon ha a tájunkra irányított menekültek valóban magánbosszúból követték el többnyire gyáva és egészen aljas támadásaikat, s nem a fölötteseik által elvárt (nemcsak utólag nyugtázott) akciókat hajtottak végre, elképzelhető-e, hogy ilyen rövid idő alatt fölső utasításra, ill. külső nyomásra mérséklődtek jelentősen a magyarverések?

V. G.